

2 Coríntios

San Pablone An Kwizta Pinkih Para

San Pablo Corinto pipulura uztuzpa kwail maztu akwa, usne an kwizta pinkih usparuza panamtu, kurunnana. Mazantuzne Pablowa kwail minñat kit ussa pilchapuzat kit Dios inintamikachi kizara. Pablo usparuza pilchapuztukas, usne kurunnam kit usparuza pashinamtu, usparuza paña izmuruz namanapa.

Kakishapu pit kaiztawane (1.1-11), Pablone Corinto pipulukin Diosta nijkulamtruza kainanamtu, us usparuza an ñancha Dios pit kamtanara piankamanapa. Usparuza tinta paranarit akwa, Pablone uspa akwa watkulta, uspa maizarit akwa, paña izmuruz mamasa namarit akwa (1.12-7.16). Suasne Pablone usparuza paikwanamtu, pui-zaruza Judea sukin pial ininnanapa (caps. 8-9). Kwiztane Pablone usparuza tinta kainanamtu, Dios ussa inintamika namnintit piankamanapa. Uspa kwail kamtamuzne Dios inintaruz chi mai. Uspane Diosta nijkulturuza maizninnashina, Dios kaizta aizpa kiamanpa (10.1-13.10). Suasne paña minpa pit usparuza ininnamtu, us usparuza pashinamtu akwa (13.11-14).

Kakishapu

1 ¹Nane Pablo mun ish. Diosne nawa nat kit Jesucristowa inintamika namninta. Nane au aña Timoteokasa Diosta piantuza, Corinto pipulukin puraruza, an pinkih pat kit ininnamtus. Cristora nijkulturuzakas, Acaya suwara uzturuzakas, ap pit ininnamtus. **2** Aune au Taitta Diostakas, au Anpat Jesucristorakas, paikumtuas, Dios uruza wat kiwainanapa, kalpain uzanapa.

Pablone naizta

3 Aune au Taitta Diostakas, au Anpat Jesucristorakas, aishtaish kaizna irizhain. Au Taittane aumiza kiwainashimtu. Au tayalaka-

ne, Diosne aumiza watsal kulninnashina. **4**Au parishiztuasmin, Diosne aumiza watsal kulninnamtu. Dios aumiza watsal kulninnamtu akwa, aune mamaz parishizturuza, kawarain watsal kulninnashimtumakpas. **5**Cristo akkwan parishizta akwa, aukas akkwan parishiznapas. Au parishizkane, Cristone aumiza watsal kulninnanazi. **6**Au parishiztuasmin, Diosne uruza watsal kulninnat kit uruza watsarit milnanazi. Dios aumiza watsal kulninnamtu akwa, usne uruzakas watsal kulninnanazi, wan parishizamtu aizpa tinta tailchaanapa. Aukas sunkanain parishiztamakpas. **7**U Diosta nijkulara akwa, aune u akwa tirizpuspas, minpa payura Dios uruza watsarit milnakima. U aukanain parishizta akwa, Diosne uruza aukasa watsal kulninnanazi.

8Diosta piantuz, mizhain, au parishizara aizpa piancamana pa. Asia suwara pintuasmin, aune akkwan parishizaiznash. Pailta payu parishizamtuasmin, aune an tailchasachimanash. Aune inapain manash. **9**Awa aumiza piantashiara mintuanash. Au imasarachi akwa, aune aumin watsasachimanash. Suasne aune Diosta aumiza watsat milmumikasha, nijkulanash, irittuza mama sa kakulninnamtu akwa. **10**Diosne aumiza an ñamin chihtnara, au iamanpa. Usne aumiza kwizta chihtnanazi, au ia manpa. Parishizamtuasmin, aune ussa tiriztumakpas, aumiza watcha chihtnanapa. **11**U au akwa Diosta paikwatne, une au miza kiwainnashina. Akkwan awa au akwa Diosta paikuamtu akwa, uspane Diosta aishtaish kizanazi, Dios aumiza wat ki wainnamtu akwa.

Pablone maiz kit Corinto pipulura itchi

12Mamaz pit aumiza watsal kulnintu. An sukin uzasmin, aune uruza kaiznara aizpa wat minñat kit Dios iztakin nil uzta makpas. Aune Diosta pianchiruzkana minñamtuchimakpas. Diosne au minñamtu aizpa piancam kit aumiza kiwainnara, us kishit aizpa u akwa kinpa. **13**Uruza pinkih panamuasmin, aune maza pitmin paramtumakpas. Une au parat aizpa izat kit pian kamashina. Aune Diosta paikumtumakpas, wan uruza parit aizpa piancamanapa. **14**Mazantuz au kimtu aizpa makima pian kamachikas, une mamaz payura au akwa wat minñanazi. Au Anpat Jesús kailkane, aukas u akwa wat minñanapas.

15U au akwa wat minñamta akwa, nane an ñancha u uzkin ishirau. Sunkana nane paa piji ukasa kwinta kin ishirau, paa piji

uruza kiwainnanapa. **16** An ñancha Macedonia sura iamtuasmin, nane u uzkin putna mintau. Suasne Macedonia suras kailna mintau, ukasa mamasa u uzkin kwinta kin. Tas une nawa kiwainshina, Judea sura piannankima. **17** U sura ishimitukas, nane piannamanamish. Uruza maintachish. Nane mamaz awakanain paas pit paramtuchish. Mamaz awa “sun kinash” kiztakas, usne “kimanash” mintu. Na “sun kinash” kaiztane, nane mamaz tuntu mintuchish. **18** Aune Dios watcha i pianmakpas. Diosne au paramtu aizpa pian. Ukasa kwinta kimtuasmin, aune au paramtu aizpa uruza maiztuchimakpas. **19** Uruza kamtanamtuasmin, aune uruza maza pitmin kamtanaramakpas. Aune uruza Dios Painkulpa kainanaramakpas. Silvanokas, Timoteokas, nakas uruza Jesucristowa kamtanaramakpas. Jesucristone mizurainkas maiztachi. Usne maza pit min kit watcha kaipta. **20** Diosne awaruza akkwan kin namta. An ñamin Cristo Dios kin namtit aizpa kiritkas, Cristone Dios aumiza kin namtu aizpa kimiznazi. Katmizna Diosta paikukane, aune “Dios kwisha wari” kiztumakpas, Cristo watcha kimtu akwa. **21** Diosne uruzakas aumizakas Cristora wat piankanapa kiwainnara. Usne aumiza, wan Cristora nijkulturuza, nanarit, uskasa chaanapa. **22** Mane usne aumiza watsat miñlnara. An ñancha usne paiña Sinam Izpulta au kaijchura ñintia, aukasa uznapa, Dios pashimtu aizpa kianapa. Kwiztane paiña Sinam Izpul akwa, usne aumiza kin namtarit aizpa milananaazi.

23 Nawa mizhain. U akwa Diosta paikumtus, na uruza kaiztu aizpa mianapa. Na uruza pirail kaiztane, Diosne nawa piantashina. Nane Corinto pipulura mamasa kaitachish, na uruza aliz kulnamana. **24** Aune Cristora piantuza miza uzna ñinshitchimakpas, u Cristora me nijkulamtu akwa. Aune ukasa kal kimtu-makpas, nil uzanapa, watsal kulanapa. Me une Cristora pianamat kit tinta nijkulamtu.

2 ¹Katmizna nane u uzkin mamasa ishitchish. Na u uzkin irat-ne, nane ap pitkasa uruza mamasa tayalninnashinash. **2** Na uruza tayalnintane, ¿minmika nawa wat kulninnazi? Na uruza tayalanintane, minminkas nawa wat kulninsachi, uruzmin nawa wat kulninashimtu akwa. **3** Katmizna na itchi akwa, nane uruza an ñancha pinkih panarau, u nawa tayalninanampa. Nane uruza pilchapuznarachish. Na uruza izna ikane, une tayaltu uzman, nawa tayalnininñamanpa. Tayaltu uzamtukine, une nawa

wat kulninnazi. Nane uruza wat pianish. Aune sulmin wat kulanapas. **4** Uruza sun an ñancha pinkih pamtuasmin, nane ap kaij-chukin kwail maz kit kwisha tayaltau, tinta aznakima. An pinkih parakas, nane uruza tayalninnashitchish. Ap pit ininnarau, na uruza kwisha pashinamitus piankamanapa.

Pablone kwail kitmikasha wat kultu

5 Watcha, sun uruzkis kwail kitmikane nawa pitchin tayalninta. Nawa pitchin tayalnintakas, usne uruza kwisha tayalninnara. Ussa mamaz sam pit parashitchish. **6** Akkwanne sun kwail kitmikasha tinta kurunta, naiznapa, kwail kiman piankamnappa. Minpa. Anne ussa sunkana kiman. Usne kamtit. **7** Mane une ussa wat kulnin kit kiwaintawa, tayalmanpa, wat kulnapa. Mamasa ussa saptain, kwail kitmika kwisha tayalmanpa, Anpat Jesústa kwaimanpa. **8** Katmizna nane uruza paikwanamitus, ussa pa-shianapa, mamasa ussa sappaanapa, ukasa Diosta wakpuj wain-napa. **9** Sun akwa, nane uruza an ñancha pinkih panat kit kurun-narau, kwail kitmikasha naizninnappa, paiña kwail kirit aizpa chihkanpa. Watcha, une wan chiwal na ininta aizpa miara. **10** U sun kwail kitmikasha wat kulninnara akwa, nakas ussa wat kultus. Nane Cristo iztakin watcha ussa u akwa wat kulnintau, u wan kwail mainñat kit wat kulaanapa. **11** Aune an kwail kiritmikasha wat kulnintawamakpas, Satanás ussa mamasa pizmanpa, ussa an kwail kininmanpa. Satanás sun kitne, usne Diosta pian-tuza anuppananazi. Usne Dios pit au kaijchuras ukkatshimtu, awa Diospa izmuruz namamanapa.

Pablone Troas pipulura irit

12 Nane Troas pipulura puraruza irau, Dios watsal pit kaina-na, Cristowa kamtana. Sua au Anpatne nawa paiña kal kin ki-wainta, awaruza Dios pit kainanapa. **13** Troas pipulura pianat-pane, nane au aña Titora Troas pipulura wanmaltachish. Ussa sairachi akwa, nane us akwa kwaizkultachish. Suasne usparuza “iru” kiznarawane, nane akki Macedonia sura arau.

Pablone Diosta aishtaish kitzu

14 Nane Diosta aishtaish kitzus, us aumiza Dios pit kainana ki-wainta akwa, awa mianapa. Dios pitne incienso paktítkana i. Sun-kanane Dios pit awa uzkin imtu. Dios pit miarawane, awane Cris-

tora kanpaashina. Tas Cristora kanpamtuzne wan awaruza Cristo-wa kamtanamtu, ussa piankamanapa. Sunkana Cristone aumiza kiwainamtu, wan kwailta anuppanakima. **15**Aune, Dios pit kainammturuzne, Dios pashit aizpa kiamtumakpas, awa Cristora piankamanapa. Incienso paktawane, piام, awa piaanapa. Aune, Dios pit kainammtuzne, inciensokana makpas. Nane Dios pit awaruza kainanamtu, wan mianapa. Miارawane, mazantuzne nijkulamtu, Dios usparuza watsat milnanapa. Dios pit mimtuchiruzne īnta iat kit wan kaarinazi. **16**Dios watsal pit mimtuchiruzne chiyura iamanazi. Dios watsal pit mimturuzne chiyura uzanazi, Dios usparuza watsarit milnamtu akwa. ¿Minminkas Dios pit awaruza kamtanashina? Dios aumiza akwanara akwa, aune Dios pit kamtashinamakpas. **17**Akkwan awane sun pit kamtaamtu, kwazpa kulan-a. Dios pit kainammtuasmin, aune sun pit maiztuchimakpas. Sun pit kamtamtuchimakpas, kwazpa awa kulana. Aune Diosta pianmakpas. Dios aumiza īninnamtu akwa, aune Dios iztakin uruza paña pit kainanamtumakpas. Cristo aumiza ussa wanmagnin-namtu akwa, aune tinta kal kiat kit watcha paramtumakpas.

Pablone Diospa īintamika i

3 **1**Dios pit paramtuasmin, nane awaruza “mamazkin na kim-tu aizpa an warish” kiztuchish. Mamaztuzne pinkih parit aizpa milamtu, u usparuza sappanapa. Minpazha an pinkih parit aizpa milturuzne “wat awa mai” kizamtu. ¿Mamazpa pinkih parit aizpa uruza Pablo Dios pit kamtammika kiz miltawasa? Mamazpa pinkih miltane, nane sun pinkihkasa mamazkin an wat awachish. U pinkih parit aizpa mamaztuza milmanash. U pinkih nakasa īintane, mamaztuzne nawa an wat sappamana-z. **2**Aune u akwa au kaijchukin mintumakpas. Nane uruza Dios pit kamtanarau. Sun pit miarawane, une maizat kit Cristora nijkulat kit us kaipta aizpa kiara. U Cristora kanpamtu akwa, wan awakas u miza tuntu uzamtu izamtu. **3**Cristone uruza wat awa namninnara. Na uruza Dios pit kamtanarawane, une Cristora piankamtittuz namarit. An īamin Diosne awaruza pinkihta uk-takas pinkih pamkasa panara, awa Diosta mianapa. Mane Dios Sinam Izpulne u kaijchura maizninnara, wan awa Cristo u akwa kirit aizpa piankamanapa.

4Dios nawa akwanara akwa, Cristo nawa paña kal kinpa chihkarit akwa, nane Dios iztakin wat kul kit u akwa wat pa-

ramtus. 5 Diospa kal saptakas, nane paiña kal kin we pianish. Diosmin nawa paiña kal kin kiwaintu. 6 Usmin nawa kiwain kit paiña kainammmika namta, sun masas pit awaruza kainana, awaruza watsat milnanapa. Dios sun masas pit inintuasmin, usne paiña Sinam Izpulta ininta, awa paiña kaijchukin sun pit piankamanapa, awa Dios pashit aizpa mianapa. An ñamin Diosne Moisésta pinkihta panapa ininta, awa pinkihta parit aizpa piankamanapa. Awa us pinkihta parit aizpa miarachi akwa, uspane Dios uzkin nuasachi. Dios Sinam Izpul akwa, awane uska-
sa uzanazi.

7 Moisésne ukta Dios ininta aizpa pinkih pamkasa para. Sinaí inkalkis ukkasa kihshtawane, Moiséspa matsih naztam aizta, Dios pit sap kit Dioskasa tuat akwa. Naztam aizta aizpa kwirimtuasmin, Israel awaruzne ussa izashitchi. Dioskis puzta akwa, paiña matsih aiztit; impara imparain kwirit. Dios paiña pit Moisésta inintakas, awane miashitchi. Sun akwa uspane iat kit Dios uzkin nuasachi. 8 Mane Dios Izpulpa masas pitne awaruza Dioskasa pailta payukima uzninnantu. Moisés ininta aizpa pintikas, Dios Izpulpa masas pitne pailta payukima aukasa nukkultu. 9 Moiséspa matsih naztam aiztakas, us parit aizpa awaruza uspa kwail kiarit aizpa piankaminnara. Mane Dios masas pit inintu aizpa anza wari, an pit aumiza au kwail kiarit aizpa wat kulninantru akwa. 10 Moisés ininta aizpa awa iztakin watsal iztit. Dios Izpulpa masas pitne Moisés ininta aizpakin anza watsal i. 11 Moisés ininta aizpa watsal iztitkas, sun ininta aizpa pinat kit nukkularachi. Izpulpa masas pitne anza watsal izat kit pailta payukima nijkulanazi, pailtuchi akwa.

12 Katmizna nane Diosta tiritzus, Dios uruza kin namtit aizpa kinpa. Sun akwa nane sun masas pit uruza tinta kainanamtus, wan awa sun pit piankamanapa. 13 Moiséspa matsih naztam aizta, Dioskasa tuat akwa. Sun aizmu kwinamtuasmin, usne paiña matsih palta, Israel awaruz ussa izamanapa. Nane ap kamtamtu aizpa puntuchish, wan awa wat mianapa. 14 Moisés pinkihta parit aizpa izarawane, Israel awaruzne an ñancha pinkih parit aizpa miarachi. Makima sun pit izamtuasmin, uspane kizpurasas kaijchurakas nijkulasachi. Jesucristora nijkulturuzmin, Moisés parit aizpa miashina, Cristo usparuza piankaminnantu akwa. 15 Makima Moisés parit aizpa izarawane, Israel awaruzne an pit uspa kaijchukin nijkulasachi. Uspa miamtukas, uspane

Cristowa miasachi. 16 Au Anpatta kailtumikane, an Jesucristora nijkultumikane, Moisés parit aizpa piankamshina. 17 Au Anpatne Sinam Izpul i. Sun Izpulne Jesucristora piankammikasha kwailtas puznintu, Jesucristokasa nil uznapa. Paiña Izpulne Moisés ininta aizpa aumiza piankamninamtu. 18 Cristora nijkulamtu akwa, aune paiña pit kwisha wat piankamtumakpas. Au Anpatta piankamamtu akwa, au awa iztukin nil uzamtu akwa, mazantuzne ussa piankamashina. An sura uzamtuasmin, aune ussa miat kit impara imparain uskanain namtumakpas. Paiña Sinam Izpulne pailta payu aumiza maizninnamtu, au Anpatka-na namanapa.

4 1 Diosne nawa narit, paiña kal kinpa, paiña masas pit kaina-
napa. Us nawa wat kiwaintu akwa, nane paiña kal chihkat-
chin kishimtus. 2 Nane chiwazha puntit kwail aizpa chihkarau.
Kwail kimtumikane mitsal mij. An sura uztuasmin, nane ma-
maztuza ñanta kinamtuchish, usparuza anuppana. Nane Dios
watsal pit maiztuchish, awa Dios pit mianapa. Dios pit param-
tuasmin, nane watcha kaitzus, wan awa sun pit nijkulanapa,
wan awa na kaizta aizpa wari piankamanapa. Nane chiwazha
kimtu aizpa Dios iztakin kimtus. 3 Na wantuza Dios masas pit
kamtanamtukas, mazantuzne miamanazi. Sun pit mishimtuchi-
ruzne ñinta wan kaarinazi. 4 Diablo an suwara chamtuasmin, us-
ne Cristora nijkultuchiruza mininnamtuchi, Dios watsal pit
piankamanapa. Dios watsal pit piankamtukine, au watsal
Cristora nijkulasachi. Cristo akwa awane Dios minma i pianka-
mashina. 5 Sun pit uruza paranamtuasmin, nane paramtuchish,
awa na akwa wat minñanapa. Nane uruza paranamtus, Jesu-
cristora piankamanapa. Anpat Jesucristo nawa paiña kiwainmi-
ka namtit akwa, nane uruza kiwainnanash. 6 Ñamin Dios au su
samtuasmin, ka kaizta: “Tilkwilkin kai malninnash” kizta. Sun
Diosmin paiña watsal pit aumiza Cristo akwa ininta, sun watsal
pit mianapa, an katsa Diosta piankamanapa. Mane au kaijchu-
kasa Cristora min kit nijlultumakpas.

Nijkulat kit uzamtu

7 Diosne paiña pit nawa chihkat kit paiña pit kainanapa ki-
wainta. Dios pitne mamaz pitkin anza wari. Na tinta chi akwa,
nane Dios pit kainana we pianish. Katmizna Dios nawa tinta ki-
waintu piankamtain. Dios nawa kiwaintu akwa, tinta namnintit

akwa, nane Dios pit uruza annamtu. 8 Awa nawa parishiznintukas, uspane nawa anuppaasachi. Masetne na chi kin pianchikas, nane wan tailchamtus, Dios nawa chihkamtuchi akwa. 9 Awa nawa kwail kiamtukas, Diosne mizurainkas nawa chihkamanazi. Awa nawa aim kiamtukas, nane imtuchish. 10 Jesús au sura uztuasmin, usne pailta payu naizta, inakima. Na akkwan piji parishitzuasmin, nane Jesúskana ishinas. Na makima uztu akwa, Dios nawa pailta payu kiwaintu akwa, awane Jesús uztu piankamashina. 11 Na an sukin uztuasmin, awane nawa piantashimtu, na Jesústa kanpamtu akwa. Awa nawa piantasachi akwa, Jesús nawa kiwaintu akwa, uspane makima Jesús uztu piankamanazi. 12 Awa nawa ininñashimtukas, nawa naizninñashimtukas, Cristone uruza Dioskasa uznninnanazi.

13 Ñamin mazane Dios pinkihta pat kit ka kaizta: “Nane Diosta nijkultau. Katmizna nane awaruza paiña pit pararau.”^a Nakas uskana ka kaiztus: Diosta nijkultu akwa, nakas Dios watsal pit awaruza kainanamtus. 14 Nane Dios au Anpat Jesústa irittas kakulninta pianish. Katmizna Diosne aumiza irittas uskanain uskasa uzna kakulninnanazi, au Jesústa pian akwa. Suasne usne nakas ukas us uzkin miñnanazi. 15 Nane u akwa tinta parishitzau, an akkwan awa sun pit piankamana pa, Dios uruza wat kinanapa. Dios uruza wat kitpane, Diosne akkwan awaruza panashit kit watsat miñnanazi. Suasne an akkwan awane pailta payukima “Dios kwisha wari” kizanazi.

16 Katmizna paiña kal chihkatchin kishimtu. Nane pailta payu an ilapa pattaru. Ilapa parimtukas, nane pailta payukima an tinta namtu, Diosta an nijkultu akwa. 17 An sukin tinta parishitzuasmin, nane pailta payukima parishizmanash. Sun pailtinazi. Na parishitzukas, Diosne nawa kwisha wat kit kit uskasa pailta payurakima uznninnazi. Tane kwisha wat puranapas. 18 Na an sukin parishitzuasmin, nane chiwazha iztu aizpa saimtuchish. Wan iztu aizpa pailtinazi. An sukin uzamtuasmin, aune iztuchi aizpa minñarawamakpas. Aune chiyura Dios mij aizpa izsachimakpas. Tane usne aumiza wat kinazi pailta payurakima.

^a 4.13 Sal 116.10

5 ¹Nane an sukin au iarinapas pianish, awa intiruz pailta pa-yukima uzsachi akwa. Sunkana Diosne aumiza mamaz tun-tu maiznazi, pailta payukima chiyura uskasa uzanapa. ²Katmiz-na an sukin uzamtuasmin, aune tinta pihshtamtumakpas, au naizamtu akwa. Apa uzamtuasmin, aune au masas yalta chiyura napshianapas. ³Suane Diosne aumiza masas namanazi, au izpul ta uzanapa. ⁴An sukin uztuasmin, aune tinta pihshtamtumak-pas, au naizamtu akwa. Au ishimtuchikas, aune tiriztumakpas, Dios aumiza masas namanakima. Aumiza maiztawane, Diosne aumiza chiwazha milanana-nazi, chiyura pailta payukima uzana-pa. Suane mizurainkas iasachimakpas. ⁵Diosne wan watsarit mij, au chiyura uzanapa. Uskas paiña Sinam Izpulta ininta, au-miza maiznanapa. Paiña Izpul aukasa uztu akwa, Diosne au-miza masas maiznanazi.

6 Na Diosta nijkultu akwa, katmizna nane mizurainkas na ti-ritz tu aizpa chihkamtuchish. An sukin ap awakanain uztuasmin, nane au Anpat Jesúskasa paiña uzmukin uzsachish. **7** An sukin chamtuasmin, nane Jesústa nijkultus. Jesústa iztuchikas, ussa pianish. **8** Katmizna, na Cristora nijkultu akwa, nane na tiriztu aizpa chihkamtuchish. Nane inapain ish, au Anpatkasa paiña uzmukin tuan. **9** Katmizna na an sukin uztune, nane au Anpat inintu aizpa kishimtus. Na imtune, us uzkin imtune, nakas us pashimtu aizpa kinash. **10** An sukin chaamtuasmin, aune maset-ne kwailkas watkas kimtumakpas. Au kiarit aizpa akwa, aune chiyura Cristo uzkin kunanapas. Sua Cristone wantuza uspa kiarit aizpa kainanazi. Uspa kal kiarit akwa, kawarain sappana-zi. Sua Cristone wat kirittuzakas kwail kirittuzakas uspa kana kiarit aizpa tananazi.

Cristone alitzuza maiznashimtu, paiña izmuruz namanapa

11 Na anpat kimtu aizpa pian akwa, nane Anpat Jesústa ishkwatpa ish, us iztakin nil uzna. Katmizna nane awaruza kurunamtus, maizanapa, Dios watsal pit mianapa. Dios au minñamtu aizpa wat pian akwa, nane uruza tiriznamtus, na nil uztu piankamanapa, nawa wat minñanapa. **12** Ukasa an pit paramtuasmin, nane mamazkin anza warish kaiztuchish. Nane sun uruza kaiznamtus, u na akwa wat minñanapa. Min-pazha kamtamturuzne Iglesiakin mamazkin an wat awa mak-pas kizamtu. Sun kizturuzne usparuzpain wat minñamtu. Us-

pane wan chiwal kiamtu, awa uspa kiamtu aizpa izanapa. Minminkas uspa kaijchukin mintu aizpa izasachi. Nane uruza wat paranamtus, u uspa iztakin nawa pakpaanapa. **13** Mînpazha kamtamtu na nukku parit kizamtuks, nane Dios akwa tinta kal kimtu. Mînpazha nawa nîjkultu kitzane, nane u akwa kal kishimtu. **14** Cristo nawa pashimtu akwa, nane us inintu aizpa kishimtu, mamazuza kiwainanapa. Cristo wan awa akwa irit akwa, aune Cristo au akwa irit pianmakpas. **15** Cristo wan awa akwa irit akwa, au nîjkulturuzne, an sura uzturuzne, an sukin Cristo uztakanain uztawamakpas. Aune au kiashimtu aizpa kitchiwamakpas. Cristo au akwa irit akwa, au akwa irittas kakulta akwa, aune us akwa uztawamakpas. **16** Katmizna makis na Cristora piankamtakima, nane apas kamtamtu minñamtukanain mintuchish. Cristo au sukin chasmin, nane Cristo apas awakanain azi mintau. Sun pa-yuin ussa wat pianchiarau. Cristora nîjkultawane, nane Cristora wat piankamtau. **17** Sunkana Cristora wanmaktitmikane ussa nîjkul kit mamaz tuntu uztu. Dios ussa maiztit akwa, Diosne ussa masas awakanain namnintit. Usne paiña kwail kirit aizpa chihkamtu, Cristo pashimtu aizpa kin.

18 Diosne awaruza maizninnashina, mamaz tuntu uzanapa. Cristo au kwail akwa irit akwa, Diosne aumiza paiña izmuruz namninnara. Suasne Diosne aumiza sun kal chihkanara, awaruza sun pit kainanapa, awa Dios izmuruz namanapa. **19** Sun uruza piankamninnashimtu. Cristo irit akwa, Diosne wan awaruza paikwanantu, uspa kwail kiarit aizpa wat kulnanapa, paiña izmuruz namanapa. Suasne Diosne aumiza sun kal chihkanara, awaruza sun pit kainanapa, awa Diospa izmuruz namanapa. **20** Cristone nawa paiña pit kainammika namninta. Na sun pit paramtuasmin, Diosne ussa pianchiruza akwanantu, sun pit mianapa. Cristone uruza maiznashimtu, u Dios izmuruz namanapa. Nane Diosta paikumtu, u ap pit mianapa, u Diospa izmuruz namanapa. **21** An sura chasmin, Cristone chinkas kwail kitchi. Cristo kwail kitchikas, Diosne Cristora au kwail kiarit akwa naizninta. Cristo irit akwa, Diosne au kwail kiarit aizpa wat kulnashina, Dios iztakin nil uzanapa.

6 **1** Na Diospa kal kimtu akwa, nane uruza paikwanamtus, Dios uruza pashinantu mainñamanpa. Uskas uruza kwisha kiwainara. **2** Sunkana Dios kaiz kit paiña pinkihta ka panintit:

“Nane wat payura at kit u paikuamtu aizpa mīrau.

Nane wat payura uruza kiwainnaraau, uruza watsarit milnarpa.”^b

Mizha. Mane Diosne awaruza wat kiwainashimtu. Mane Diosne awaruza watsarit miłnashimtu.

3 An sukin uztuasmin, nane nil uzshimtu, ap kal wat puznapa. Nane minpazha na kimtu aizpa kwail i kaiznapa pashitchish, minminkas Dios watsal pit kwayamanpa. **4** Sunkana nane, Diospa kiwainmikane, u iztakin nil uztai, paiña pit kainammtuasmin. ¡Sunkana nijkultain! Nane awa nawa parishiznintu aizpa tailchamtu. Masetne na pashimtu aizpa we mijash. Masetne awane nawa kajchira sippamtu, na puzmanpa. **5** Masetne awane nawa iyamtu. Masetne awane nawa kajchira sipnintu. Masetne awane nakin wanmakkantu, nawa kwail kiana. Tinta kal kimtuasmin, tinta kwaiztu. Masetne nane akkwan payukima pittuchish, ap kal akwa. Masetne yak kimtu, kumira mijchi akwa. **6** Mane nane na miza uztus uruza kaiznamtu, na Diospa kal kimtu piankamanapa. Nane sinam awakana uztus. Diospa watcha pianish. Awa nawa kwail kimtu aizpa tailchamtu, aliz kultachin. Mamaztuza wat kinamtus. Dios Sinam Izpulne nawa kiwaintu. Nane watcha wan awaruza panashimtu. **7** Uruza watcha kamtanamtus. Diosne nawa tinta kiwaintu, paiña kal kinpa. Dios nawa maiztit akwa, usne nawa nil namninta, wat kinpa, aliztuza anuppanapa. **8** Masetne mazantuz nawa wat minñamtukas, minpazhane nawa wat minñamtchi. Na irikane, masetne mazantuzne nawa kwail pit parara. Masetne minpazhane nawa kwail pit paramtuchi. Na watcha kaiztukas, mazantuzne na pirail kaiztu kizamtu. **9** Mazantuz kamtamtu nawa piankas, uspane nawa kainsih awa i kizamtu. Apante nawa wat awa kizamtu. Mazantuz nawa piantashimtukas, nane uzmiztus. Mazantuz nawa palishiznintukas, uspane nawa piantasachi. **10** Masetne tayaltukas, nane pailta payu watsal kultus. Na puizakan uztukas, nane akkwantuza Dios watsal pit kainanamtus, usparuza Diospa kwal namninnanapa. An sura chinkas mijchikas, na Diosta pian akwa, nane Diosta pianchiruzkin an akkwan mij ish.

11 Corinto pipulura uztuz, Cristora nijkulturuz, mizhain. Na uruza kwisha pashinamtu akwa, nane uruza wan chiwal ap kaijchukin mintu aizpa paranamtus, wan piankamanapa. **12** Na

^b **6.2** Is 49.8

uruza kwisha pashinamtukas, uruzne u kaijchukin nawa pashiarachi. Une nawa wat sapparachi. **13** Mane nane, u papihshkana, uruza ap pashparuzakanain paikwanamtu, na uruza pashinamtukanain nawa pashianapa.

Une Cristora nijkultuchiruzkasa wanmakkasachi

14 An sura uzamtuasmin, une Cristora nijkultuchiruzkasa paiña dios tıkasa saritta wakpuj wainman. Cristora nijkultumikane Cristora nijkultuchimikakasa kasara kiman. Sun kiasachi. Cristora nijkulturuzne Dios pit miat kit nil kiat kit nil uzamtu. Cristora nijkultuchiruzne sun pit miashitchi, uspa kwail kiashimtu akwa. Wat kimturuzkas kwail kimturuzkas pareju nijkulasachi, Diosta piantuz wat kiashimtu akwa. Anparuzne kwail kianazi. **15** Cristokas Diablocas mizurainkas nijkulsachi. Cristora nijkultumikakas Cristora nijkultuchimikakas usparuzpain nijkulasachi. **16** Diosta wakpuj wainturuzkas Diosta wakpuj waintuchiruzkas usparuzpain wat nijkulasachi. Aune Diospa yalkana makpas, sua Dios aukasa uztu akwa. Ñamin Diosne sunkana pinkihta panin kit kaizta:

“Nane uspa kaijchukin uznash, uspakasa chan.

Nane uspa Dios ish.

Nane usparuza ap kwal namninnanash.”^c

17 Katmizna Anpatne ma pitchin ka kaizta:

“Wan kwail kimturuzkasa wanmakman,
uspa kwail kiamanpa.

Nane kwail kin chihkamturuza sapnanash,
nakasa uzanapa.”^d

18 Suasne nane u Papihsh namnash.

Nane uruza ap pashparuzkasa namninnanash.

Sunkana tinta Diosne, wantuza ininmikane, ka
kiznara.”^e

7 **1** Na uruza pashinamtu akwa, mizhain. Aune Dios aumiza kin namtit aizpa mijmakpas, wan kwail anuppanapa. Katmizna wan kwail pura aizpa chihkazhain. Au kwail kiamtu aizpa kihaninchain. Kaijchukin au kwail minñamtu aizpa kihaninchain. Au Diosta ishkwatpamakpas, pailta payurakima us pasimtu aizpa kianapa, sinam awakana uzanapa.

^c **6.16** Lev 26.12; Ez 37.27

^d **6.17** Is 52.11; Ez 20.34, 41

^e **6.18** 2S 7.8, 14; 1Co 17.13

Pablone watsal kultu

2 Mzhain. U aumiza pashinamtune, aumiza sapchain. Aune minainkas chinkas kwail kitchimakpas. Aune minainkas maizninnarachimakpas, usparuza kwail kianapa. Aune minainkas ñanta kitchimakpas. 3 Sun pit uruza kaiznamtuasmin, nane uruza aliz kulninnamtuchish. Sunkana minman. Nane an ñancha kaizta aizpa mamasa kaitzus: Uruza pashinamtus. Na an sura uztuasmin, nane uruza pashinanash. U iamtukas, nakas uruza pashinanash. 4 Na uruza wat pian akwa, nane uruza ap izmuruza, kwinta kinamtu. U na uruza kaiznamtu aizpa miarit akwa, nane u akwa wat minñamtus. Une nawa wat kulnínñamtus. Na parishiztukas, mane nane pailta payu wat kultus, na u nil uzamtu pian akwa.

5 Akki Macedonia sura pianatpane, nane kalpain uztachish, awa nakasa waya kishiara akwa, awa nawa pilchapuzara akwa. Nane ap kaijchukin ishkwarau, awa na kamtarit aizpa chihkashiara akwa. 6 Awa nawa anuppashiarakas, sun urain Diosne nawa wat kulninta, Tito au purakin pianat akwa. Diosne parishiztuzakas tayalturuzakas kiwainashina, wat puranpa. 7 Watcha. Tito kaitlawane, nane wat kultau. Ukas Tito uruza kuruntit aizpa miara akwa, usne kwisha wat kulta. U nawa izshiamtu kizta. U tayalamtu kizta, u nawa wat miarachi akwa. Mane u nawa pakparit kizta. U paiña pit miarit akwa, nane an wat kultus.

8 Na an pinkih parit aizpa uruza tayalninnarakas, nane sun pinkih akwa na mintu aizpa maizshitchish. U akkwan payuchinkima tayaltuasmin, nakas u akwa pitchin tayaltau. Na uruza tayalnintakas, 9 mane kwisha wat kultus. Nane wat kultuchish, u tayaltit akwa. Tayaltawane, umin maizat kit u kwail kiarit aizpa chihkashira, Diosta kaiyashimtu akwa. Na an pinkihta uruza ininnaritkas, une Diosta kiakpintachi. Sun akwa wat kultus. 10 Diosne awaruza tayalninnantu, awa maizanapa, uspa kwail kiarit aizpa chihkaanapa, Dios usparuza watsarit milnanapa. Kwail kirit aizpa chihkamtumikane mizurainkas kwailkin imanazi, Dios paiña izpul watsat mij akwa. Diosta piancamshimtuchiruz uspa kwail akwa tayalamtukas, uspane uspa kwail kiamtu aizpa chihkashiamtuchi. Sun akwa Diosne usparuza watsarit milnamanazi. 11 Iztain. Maza u uzkin kwail kit akwa, nane an pinkih pat kit uruza ininnarau. Suasne Diosne uruza

paiña kwail akwa azain tayalninnara. Katmizna une ussa kuru-nara, paiña kwail chihkanpa. Watcha, une na iztakin nil kiarit. Watcha, une paiña kwail akwa aliz kularit. Watcha, ishkuamtu akwa, une wan maizshira. Watcha, une na kailnapa pashiara. Watcha, na amtuchasmin, une wan kapal kishiara. Watcha, une sun kwail kitmikasha naizninñara. Une u kiarit aizpa nawa ana-ra. Katmizna nane u sun kwail kitmikakasa nijkularachi pian-ish. 12 Sunkana sun pinkih pat kit uruza ininnarakas, nane kwail kitmikawa mintachish, ussa ilnapa. Nane kwail sapmumikawa mintachish. Nane Dios iztakin an pinkih uruza panarau, wan awa na uruza inintit aizpa piankamanapa. Suasne une nawa miamtu annanazi. 13 U sun pinkih parit aizpa miara akwa, une nawa wat kulninñara.

Mane nane an wat kultit ish, u Titora an wat kulninñara akwa. Usne paiña kajchura u akwa wat mintu, u paiña ishkum-tu aizpa kanintit akwa. 14 Tito u uzkin itchasmin, nane Titora u akwa wat pararau. Nane uruzta wat mintus, ap pit ininta aizpa miara akwa. Nane uruza mitsal kimtu chish. Ukasa uztuasmin, nane uruza watcha kaiznarau. Mane wat kultus, u na kaizt aiz-pa miat kit wan kiarit akwa. 15 Mane Titone uruza an pashinam-tu, u paiña pit kurunara aizpa miarit akwa. Tito ukin pianat-chasmin, une ishkuat kit tirizara. Suasne une us pashtit aizpa kiat kit ussa wat sappara. 16 Mane nane u akwa wat mintus. U wan kiarit akwa, nane u akwa wat kulshinas.

Macedonia sura uzturuzne pial sappamtu, puizaruza milanana

8 1 Diosta piantuz, mizhain. Nane uruza kwinta kinamtus, Macedonia sura uztuz kiamtu aizpa piankamanapa. Diosne usparuza wat kiwainamtu. 2 Kwisha parishizamtukas, uspane wan kwail tailchat kit kwisha wat kulamtu. Kwisha puiza paaritkas, uspane kwazpa awakanain mamaztuza akkwan pial milanashiara. 3 Na kaiztu aizpa watcha i. Uspa mij aizpa pianish. Uspane chiwazha mij aizpa milanara. Suasne uspaine an akkwan kain milashiara. 4 Uspane nawa akkwan piji paikuara, uspa milarit aizpa sapnapa, Diosta piantuza Judea sukin milnanapa, us-paruza an pialkasa kiwainnanapa. 5 Nane uspa sunpawa pial milarit aizpa tiriztachish. Sun pial milatchasmin, Macedonia sura uzturuzne an ñancha au Anpatta chihkanara, ussa an wat piankamanapa, us ininta aizpa kianapa. Dios pashtit aizpa kia-

shit akwa, an kwiztane uspane aumiza kiwainna namara, Dios pit kainana. **6** Tito nakin kailtachasmin, usne uruza sun pial wantawainara. U ñamin an pial sappamizta akwa, nane Titora paikwarau, uruza kiwainanapa, wan pial puiza akwa sappankima. **7** Mane une wan chiwal mij mai, tiznakima. Une Diosta tinta nijkulamtu. Ukas kamtampa pian, Dios pit wat miara akwa. Une mamazkin an watcha pit piankamamtu. Une us kal wat kiamtu. Une Diostakas awaruzakas kiwainashimtu. Ukas nawa wat pashiamtu. Katmizna une pial wantarawa, Cristora piantuza kwisha kiwainanapa.

8 Nane uruza sun pial milananapa ininnamtuchish. Nane uruza sunpa kainanamtus, u Macedonia suras awa kiashimtu aizpa piankamanapa. Suasne ukas uspa milamtukanain kiashi-na. Cristora piantuza pashinamtune, ukas sun annat kit usparuza milawainshina. **9** Une au Anpat Jesucristo u akwa kirit aizpa pian, us uruza watsarit milnarit akwa. Au sura atchasmin, usne Dios uzkin wan chiwal mijazi. Au sura akane, usne chiyura mij aizpa chihkat kit puiza awakanain namta, awaruza pashinamtu akwa. Usne u akwa puiza awakanain namtit, awaruza kiwainana, awa Diosta piankamanapa.

10 Maza año tuasmin, u sun pial wanmakinñara akwa, nane uruza kurunnamtus, u kiashit aizpa paitinpá. Sun kiarane, u akwa an warashinaka. Une mamaz nijkulturuzkin an ñancha minñat kit sun pial wantamizta. **11** Mane une u kiashimtu aizpa paitawa. An ñamin une puizaruza kiwainnashiara. Sunkana une tinta kal kiarawa, wan pial wantanakima. An akkwan mij-mikane an akkwan tashina. An we mijmikane an we tashina. **12** Tashitmikane us mij aizpa tashina. Diosne us tashit aizpa sapkit us akwa wat minazi. Diosne maza mijchi aizpa sapna tiriztuchi.

13 Puizaruza pialkasa kiwainamtuasmin, une wan mij aizpa taman, u we mij aizpa paishimtu akwa. U milashimtu aizpa milarawa. **14** Ma payu u akkwan tiztit pial mij akwa, une mijchiruza milatpa, usparuza kiwainanapa. U we mijkane, mamaz payura uspane uruza kiwainnashina. Suasne mamaz payura uspane uspa mij aizpa naiyanazi, we mijturuza chiwazha mijanapa. Kawarain une wanta kiwainnanazi. **15** Ñamin Diosne paiña pin-kihta miza Israel awaruza kumira kwinnara patnin kit kaizta: “Akkwan kumira sakturuzne tizawa mijchi. We kumira saktu-

ruzne yak kiarachi,”^f ka kizta. Sunkana ma payu Diosta piantuz naiyarane, minminkas wechi mijmanazi.

Titokas paiña izmuruzkas

16 Na uruza kiwainnamtuasmin, nane Diosta aishtaish kiztus, Titokas uruza kiwainashimtu akwa. Usne nakanain uruza wat kinashimtu. 17 Nane Titora paikwarau, uruza izna inpa. Uruza kiwainna ishimtu akwa, usne nawa mit kit u uzkin inpain azi.

18 Nane Titokasa mamaz Cristora nijkultumikasha u uzkin inintus. Wan Dios yalta wanmakturuzne an ampuwa wat minñamtu, Dios pit wat kamtamtu akwa. 19 Ma pitchin us akwa kaitzus. Wanne Dios yal wanmakmukin ussa naat kit nakasa chanpa ininñara, an milam miñnapa. Au paasne Jerusalén pipulura ishimtuas, sun pial milna, usparuza kiwainana. Aune takima Jerusalén pipulurakima ishimtuas, u au Anpatta, Jesucristo ra wari kizanapa. Aukas ishimtuas, nijkulturuza kiwainashimtu piankamanapa. 20 Akkwan pial milamtu akwa, aune kutñakanain imtumakpas. Sun pial milamtuasmin, aune sulmin imtumakpas, minminkas au sun pial walkwarit kizamanpa. 21 Aune Dios iztakin nil uzat kit wat kianapas, wan pial chihkankima. Kawarain aune awa iztakin nil uzat kit wat kianapas, sun pial chihkankima.

22 Nane an paaskasa mamaz Cristora nijkultumikasha uruza inintus. Usne na kurunta aizpa mit kit awa us akwa wat minñamtu. Us wan wat kirit akwa, mane usne u uzkin kiwainna ishimtu, us uruzpa wat minñamtu akwa. 23 Minpazha Titowa mimarane, usparuza ka kaiznarain: Titone ap izmumikakas naka kal kimmika i. Uskas u akwa kal kimtu. Minpazha mamaz paas ampuwa mamarane, kaiznarain: Dios yalkin wanmakmuzne uspa paastuza ininñara, uspa akwa kainanapa. Uspa kal kiamtu akwa, awane Cristowa wat minñamtu. 24 Uspa pianatpane, une usparuza wat sapparawa. Suasne Dios yalta wanmakturuzne u Cristora pianturuza pashinamtu piankamanazi. U Cristora nijkulturuza pashinarit akwa, nane u akwa wat minash, na wan awaruza u kiarit aizpa kainanarit akwa.

^f8.15 Ex 16.18

Pial wantaamtu, Cristora piantuza milanana

9 ¹ Mane u sun pial Cristora piantuza milanana me wantaamtu akwa, nane sun pial akwa uruza mamasa pinkih pamanash. ² U sun pial wantaashimtu pian ish. U sun pial maza aña-kin wantaashimtu akwa, nane Macedonia pipulura uztuza kainanamtus, u kiamtu aizpa piankamanapa. Sun akwa u akwa wat mintus. Mane uspakanas, Macedonia suras awakas, pial wantaa-shimtu, u usparuza sun kinarit akwa. ³ Katmizna nane an kutña Diosta piantuza kiwainnanapa ininnamtus, sun pial wantaanapa. U sun pial wantarane, nane u akwa wat minash. Na amtu-chasmin, une an pial kapal wantaarawa. Me nane u kiwaina-shimtu awaruza kainarau. ⁴ Sun pial wanmaktamtukas, une makima wan sapna pailtachi. Nakas minpazha Macedonia suras awakas u uzkin piananpain. Na pianakane, u wan pial sappar-kine, nane uspa iztakin mitsal anash, na usparuza u kiwainashi-ra kiznara akwa. Sun pial wantarachine, ukas mitsal anazi. ⁵ Katmizna na pianatchasmin, nane an kutñaruza u uzkin inin-nana mintau, u sun milam an ñamin kin namtit aizpa wantana kiwainnanapa. Suasne une akkwan pial wantarit mijanazi, pu-izaruza milanana. Suasne awane u sun pial wanmakninnashi-ra piankamanazi. Suasne uspane na uruza sun pial wanmakna ininnarachi piankamanazi.

⁶ Na uruza kaiztu aizpa nijkultain. Minpazha akkwan pial milamtukine, usne we wat kulnazi. Minpazha akkwan pial milamtune, usne kwisha wat kulnazi. ⁷ Pakaih makaish us milan mintu aizpa milatpa. Tapail awakana uzman. Mamaaz uruza milanapa ininnarane, milatkiwa. Diosne milashimturuza pashinat kit usparuza wat kulninnamtus. ⁸ Diosne uruza kiwainashina, u we mij aizpa milanana. Suasne une u we mij aizpa mijanazi. Us-ne uruza an akkwan milanana, mamazuza naiyanapa. Suasne une awa akwa an akkwan tuntu wat kal kiashina. ⁹ Diosne paña pinkihta ka panintit:

“Wat awane pailta payurakima puizaruza akkwan mi-lanantu.

Diosne paña nil kimtu aizpa pailta payukima mainmanazi.”^g

^g9.9 Sal 112.9

10 Diosne wan t̄iruza pippa waninnamtu. Awa sun pippa wakane, Diosne pippara chikninnamtu. Suasne awane pakkashina, kuana. Dioskas uruza u we mij aizpa milananazi. Suasne une mamaztuza an akwan wat kal kiashina, awaruza kiwainanapa. **11** Sunkana Diosne uruza akwan milananazi, u mamaztuza akwan kiwainnanapa. Aune sun pial u wantaarit aizpa usparuza chihkanapas. U usparuza akwan pial milanamtu akwa, uspane, Diosta piantuzne, Diosta aishtaish kizanazi. **12** Diosta piantuza kiwainakane, une we mijturuza milanat kit Dios pashit aizpa kiamtu. Suasne uspane pailta payukima Diosta aishtaish kizanazi, u usparuzakas milanara akwa. **13** U usparuza kiwainna milanamtu akwa, uspane “Dios kwisha wari” kizanazi. Suasne uspane u Cristowa watsal pit kiashimtu nijkulanazi, u Jerusalén pipulura uztuzakas wan awaruzakas sun pial milanamtu akwa. Sun akwa uspane u Diosta miamtu piankamanazi. **14** U uspa we mij aizpa milanamtu akwa, uspane u akwa Diosta paikwananazi. Uspane uruza pashinanazi, Dios uruza kwisha wat kiwainamtu akwa. **15** Mane Diosta aishtaish kaizna ižhain, Dios paiña Painkulta aumiza milanarit akwa. Watcha, Dios awa akwa kwisha wat kinarit akwa, aune au pitkasa us miza tinta i kizsachimakpas.

Pablone usmin pakpamtu

10 **1** Mane, nane Pablo mun ish. Cristo au sukin chamtuasmin, usne awaruza wat kiwainnat kit pashinara. U iztukin nane Cristo uztakanain uzshimtus. Katmizna nane uruza kurunashimtus, na kaiztu aizpa wat piankamanapa. Na an tinta u uzkin namnintuchi akwa, nane uruza paikumtus, an piankamanapa. Na u uzkin taizkane, mazantuzne na sam pit paramtuchi kizamtu. Na ukasa tuchine, na uruza pinkih ininnakane, mazantuzne na sam pit paramtu kizamtu. **2** Mane uruza paikwanamtu, u ap izmuchiruza miamanpa. Uspane na Cristora pianchikana uztu kizamtu. Uspane nawain mintu kizamtu. Na u uzkin pianakane, nane sam pit parashinash, izmuchiruza Dios nawa paiña pit kainanapa intinta piankamanapa. **3** An sukin uztuasmin, nane wan Cristora pianchiruzkanain mintuchish. Sunkana na Dios kal kimtuasmin, Diosne nawa kiwaintu, kwail kirit aizpa anuppanapa. **4** Diospa kal kimtuasmin, nane ap chihtikasa waya kimituchish, Dios nawa tinta kiwaintu akwa, nil kamtana-

napa, uspa kwail kamtarit aizpa maizanapa. 5 Nane Dios akwa uspa kwail minñamtu aizpa anuppashinamtus. Dios pit mia-shimtuchiruza anuppashinamtus, uspa Diosta piankamanapa. Awaruza paranamtusmin, nane uspa minñamtu aizpa maiz-ninnamtus, Cristo kaiztu aizpa mianapa. 6 An ñancha wantuza kurunnanash, maizanapa. Suasne nane Diosta mimtuchiruza wan parishizninnanash.

7 Na kamtamtu aizpa izamtukas, minpazha nawa nil minñamtuchi. “Nain Cristora pian ish” kiztumikane nakin Cristora an wat piankamtachi. Nakas Cristora pianmika ish. 8 Au Anpat Jesucristone nawa ñintia, paiña pit kainanapa, uruza an tinta namninnanapa. Nane uruza kwail kinashimtuchish. Na kimtu aizpa uruza kainanamtukas, nane uruza kaiznara aizpa mitsal kimanash. 9 Uruza pinkih pamtuasmin, nane uruza ishkwanin-nashitchish. 10 Mazantuzne nawa ka kaizamtu: “Paiña pinkih pamtuasmin, aumiza tinta pilchanamtu. Us au iztakin akane, usne tinta chikanain paramtu. Au uzkin akane, usne aumiza kain pit paranamtu,” ka kizara. 11 ¡Sunkana minturuz mîrain! Ukasa uzchiasmin, nane tinta pit pinkihta pat kit uruza ñinna-rau. U uzkin pianakane, nakas ap pitkasa tinta parashinash. Na kaiztu aizpa piankamtain.

12 Watcha. Na uruza pinkih panat kit ukasa ap pit paranam-tukas, nane mamaz kamtammikakin an warish kiztuchish. Ma-zantuzne u uzkin usparuzpain uspa pitkasain an katsa nama-shimtu. Mamazkin au kaiztu aizpa an wari kizamtu. Aune mazkin kawarain makpas. Uspane “au kaizamtu aizpa mamaz awakin an wari” kizamtu. Aune “mamaza awakin an akkwan pianmakpas” kizamtu. Uspane “aune anza wat makpas” kizam-tu. Sunkana kaizamturuzne timpa awakana mai. 13 Nane mazkin an wat kal kirau kizmanash. Dios nawa an kal chihkat akwa, nane ap kal wari uruza kwinta kinanash. Diosne nawa uruza, Corinto pipulura uzturuza, ñinnara, sun watsal pit kainanapa. 14 Na sua kal kin sairachikas, Diosne nawa u uzkin kal kin chihkara. Mamatzu u uzkin iarachasmin, nane an ñancha piannarau, uruza Cristowa watsal pit kainana. 15 Nane ap kal kimtu aizpa uruza kwinta kishinamtus. Mamazpa kal uruza kwinta kimanash, Dios uspa kal nawa chihkatchi akwa. Nane Dios uruza kiwainanapa tiriztus, Cristora an nijkulanapa, an tinta namanapa. Suasne nane an Diospa kal u purakin kinash.

16 Nane u uzkin an pintara sun watsal pit kainanashimtu, Dios mamaz awaruza watsat milnanapa. Nane mamaz awa Dios pit kainammtukin chi imanash, Dios uspa kal kin nawa chihkatchi akwa. Suasne nane mamazpa kal kirau kaizmanash.

17 Aune mamaztuza au kal kiarit aizpa kainaamanawas, awa aumiza wat minñanapa. Aune nil uztawamakpas, Dios au akwa wat minapa.^h 18 Diosne “nain wat kimtu” kiztumikasha sapmazni. Diosne ussa mimitumikasha sap kit us akwa wat minnazi.

Pablokas kwail inintuzkas

11 ¹Na uruza kaiztu aizpa minaka, na kain pit parashimtu akwa. Uruza akwanamtus, na kain pit kaiztu aizpa tailchaanapa. ²Dioskas nakas uruza pashiamtuas, Cristora kwayamanpa. Nane uruza Cristowa kamtanarau, ussa nijkulanapa, ussa piankamanapa. Nane Corinto pipulura uruza Cristora milnashimtu, Cristokasa pailta payukima uzanapa. Nane uruza kurunnamtu, nil uzanapa, Cristo uruza sapnanakima. ³Une nawa ishkwinantu, Satanás uruza kutkwaninashimtu akwa. Usne an ñamin kamta iztitmikakanane, paiña pit akwa Evara kutkwara. Uskas u minñantu aizpa maizninnashimtu, Cristora pashiampana, Cristora an kanpaamanpa. ⁴Na an pit uruza kainanantu aizpa mirain. Mazantuzne u uzkin aamtu, mamaz tuntu kamtam uruza kamtanantu. Uspa mamaz tuntu Jesúspa kamtanantuasmin, une usparuza tailchanat kit na Jesúspa kamtara aizpa kwayarimtu. Sun kwail kamtamturuzne mamaz izpulpakas kamtanantu. Une na Dios Izpulpa kamtara aizpa miashimtuchi. Uspene mamaz watsal pitpa kamtanantu. Une na Dios watsal pit kamtara aizpa kwayashimtu. Une uspa kamtamtu aizpa tailchat kit miashimtu. Sun akwa une nawa ishkwindu. ⁵Sun inintuz an katsa namantuasmin, u usparuza kanpaamtukas, nane uspakin an we tinta chi ish. ⁶Awa Pablo watsal pitkasa parashi kizamtukas, nane ap kamtamtu aizpa wat pianish. Nane uruza impara imparain kamtanat kit u uzkin nil uztau, wan awa na Diospa inintamika ish piankamanapa.

7 Dios watsal pit uruza kainanantuasmin, nane uruza nawa pial tanapa paikwatchish. Mazantuzne na kwail kirit ish minñantu, kammuruz kamtammikasha taarawa minñantu akwa.

^h10.17 Jer 9.24

Nane ap chihtikasa tinta kal kirau, uruza Cristora an wat piankamanapa. ⁸Mamaz Diosta piantuzne nawa pial milara. Uspa nawa pial milarit akwa, nane na we aizpa pairau, uruza kamtnana, uruza kiwainnana. ⁹Na ukasa uzasmin, nane pial wenantu ash, chiwazha paina. Na wenamtakas, nane minainkas uruz-pain paikwanamas. Cristora piantuzne, Macedonia sura uzturuzne, na tukin piannat kit na wenamtit aizpa milaara. Ñamin chinkas uruza paikwatchish. Sunkana nane uruza na we aizpa mizurainkas paikumanash. ¹⁰Na Cristora nijkultu akwa, nane uruza watcha kaiznamtus. Nane u Acaya sura uzturuza chinkas paikumanash, nawa pial milaanpa. Minminkas sunpa nawa puñain paninsachi. ¹¹Uruza chinkas paikumtuchikas, nane na uruza pashinamtuchish kaiznamtuchish. Diosne na uruza kwi-sha panashimtu wat pian.

¹²Nane na kimtu aizpa kimiz kit u pial chi sapmanash. Nane u milamtu aizpa sapmanash, sun mamaz kamtamtu nakana uzamanpa. Uspa u pial sappamuasmin, uspane nakana uzamtu kaizasachi, na u pial saptuchi akwa. ¹³“Au Diospa kamtamtu makpas” kizamtu kas, uspane uspa kalpa pirail kaizamtu, awaruza ñanta kininnamtu akwa. Diosne usparuza ininnarachi. Sun ñanta kininturuzne Cristo inintaruzkana namashimtu. ¹⁴Sun kwail kamtamtu Cristo aumiza ininnarit kizamtu kas, uspane uruza ñanta kininnamtu, usparuza kanpaanapa. Sunkana Satanásne Diospa chiyuras ángelkana namshina, awaruza ñanta kininnana. ¹⁵Sun kin samchi. Satanás usmin wat awakana nam-nintu akwa, sun kwail kamtamtu kas usparuzain namninnashina, awa iztakin wat awakana izanapa. Kwail awa purakas, uspane nil awakanain namninnamtu. Minpa payura Diosne uspa kwail kal kiarit aizpa wantuza piankaminnanazi. Uspa kwail kiamtu akwa, Diosne usparuza sunkana ilnanazi.

Pablone, Dios inintamikane, parishizza

¹⁶Mamasa na an ñamin kaizta aizpa mizhain. Na kain pit nawa paramtuasmin, nane timpa awakana chi ish. Na timpa awakana ish minman. Nawa timpa awakana minñarane, nawa timpa awakana sapchain, na uruza kaizta aizpa mianapa. Mamaz kamtamtu uspa kiarit aizpa uruza kainanara akwa, nakas na kirit aizpa uruza pitchin kainananash. ¹⁷Na uruza na akwa kaiznamtu kas, Cristone na kaiztu aizpa inintachi. Na uruza na kirit aizpa kwinta kimtuas-

min, nane t̄impa awakana uruza kainanamtus. **18** Akkwan kamtamtuz uspa kal kiamtu aizpa uruza kainanamu akwa, nakas uspanain apas awakanain na kirit aizpa uruza kainananash. **19** U akkwan piankamarit minñamtu akwa, une sun t̄impa kamtamtuza miashit kit tailchaanamu. **20** Une uspa uruza kiamtu aizpa tinta tailchaamtu. Uspane uruza uspa kiwainmuruz namninnashimtu. U pial mij aizpa ukkanashimtu. Uruza ininnashimtu, uspa pashimtu aizpa kianapa. Uspane aukin an wat makpas minñamtu. U mat-sihkin kwail pit kaizamtu. **21** Nane mitsal ish, na uruza pilchanarachi akwa. Nane uspa kiaritkanain uruza kitchish. Nane tinta parit-mikakana parashitchish.

Sun kwail kamtamtuzne uspa kiamtu aizpa wat minñat kit wantuza kainanamu. Nakas uspanain t̄impa awakana na kirit aizpa uruza kainananash. **22** Uspane “Hebreo awa makpas” kizamtu. Nakas Hebreo awa ish. Uspane “Israel awakana Diosta wakpuj wainñamtu makpas” kizamtu. Nakas Israel awakana Diosta wakpuj waintus. Uspane “Abrahampa kwal makpas” kizamtu. Nakas Abrahampa kwal ish. **23** Uspane “Cristowa kal kim-tumakpas” kizamtu. Na t̄impa awakana kaiztukas, nane uspakin Cristowa kal an tinta kimtus. Nane uspakin an akkwan kal mij ish. Awane uspakin nawa kajchira an akkwan s̄ipinnara. Awane nawa uspakin an akkwan ilminnara. Nakas uspakin akkwan piji inapain arau. **24** Judío inintuzne cinco pijikima nawa iyarish. Pailta payu nawa iyarasmin, uspane aya titkasa treinta y nueve pijikima nawa iyarish. **25** Uspane nawa kutña pijikima titkasa pianash. Maza piji nawa uk kiarash. Na katsa kanuara kutña pijikima imtuasmin, kanuane pirain paltaintit. Nane maza payukas maza amtakas ñam pira isalmin kwaktau, kanua paltaintit akwa. **26** Akkwan suwara charau. Pi kwaktuasmin, pi ishkwarish, pi nawa kwarimtu akwa. Awa nawa walkwashimtu akwa, ishkwarish. Ap Judío kwaltuzkas nawa kwail kiarish. Judío chiruzkas nawa kwail kiarish. Katsa pipuluwara pintuas-min, awane wanmakkat kit nawa kwail kiashiash. Pul suwara chamtuasmin, nane na pashit aizpa mijchiarau. Katsa pi kwaktuasmin, ishkwarau. Diosta pianchiruzne nawa kwail kiarish. **27** Ap tinta kal akwa, nane kwaiztau. Akkwan amta pittachish. Kwisha yak kirau. Kwisha kwazi kiltau. Akkwan payu yazkain tailcharau. Masetne nane pina tih akwa samtau. Masetne parishitzau, kamisha kwam mijchi akwa.

28 Na parishiztakas, nane uruza sunpa an kainanamanash. Pailta payu nane Dios yalta wanmakmuruzpa mintus. Nane uspa akwa ishkumtus, Cristowa pit chihkaamanpa. Usparuza kiwainat kit kurunashimtus, Cristora kanpaamiznapa. 29 Masetne mazantuz Cristora piankamturuzne we nijkulamtu. Nane uspa akwa tayaltus. Minpazha Cristora piankamturuza kwail kininkane, nane mamazta, kwail kinintumikasha, aliz kultus.

30 Nane uruza na akwa kwinta kimtus, u na tinta chish piankamanapa. Nane wan na naiztarit aizpa kainanarau, u na najtit awa ish piankamanapa. 31 Nane pailta payukima Diosta, an Anpat Jesucristowa Taittara, kwisha wari kiznash. Usne na kainammtu aizpa watcha i pian. Pirail kaiztuchish. 32 Mamasa maza kwinta kinash, ñamin nawa kirit aizpa piankamanapa. Maza su wa. Aretasne, katsa mikwane, sun sukín ıninta. Damasco pipulune sun sukín uzta. Na Damasco pipulura uzasmin, Damasco pipulu ainki mikwane suldaruruza wan pipulu miwara ıninna-ra, nawa pizat kit kajchira sippanapa. 33 Sun pipulukin uzasmin, ap izmuruzne nawa izara. Uspane nawa katsa tımta win kit pipulu kalpialkis inkihsat kit mamaza pipulura ıninñash. Sun akwa sun ainki mikwane nawa piztachi.

Pablo kainkizpara aizpa

12 1 Nane na izta aizpa uruza kainanarawash. Na kirit aizpa uruza kainanamanash, minainkas kiwaintuchi akwa. Nane ap Anpat Jesús nawa izninta aizpakas, nawa piankamninta aizpakas, uruza kainananash. 2 Nane akkwan aňoin Cristora piankam kit ussa nijkultau. Kwitzane, nane catorce aňoin, an kwash chiyura Dios uzkin, nurau. Chiyura ap wan ña nurane, pianchish. Chiyura ap izpulkasa nurane, pianchish. Diosmin na it pian. 3 Watcha, nane chiyura nurau. Chiyura ap wan ña nurane, pianchish. Chiyura ap izpul nurane, pianchish. Diosmin na it pian. 4 An kwash chiyura nurawane, nane akkwan masas pit mirau. Nane Dios nawa kaizta aizpa minainkas kainanasachish. 5 Na chiyura nuritmikawa wat minshimtukas, nane sunkana nawa wat minmanash. Na akwa kainammtuasmin, nane uruza na kirit aizpa kainanamanash. Nane uruza na kaiztit aizpa kainanash, na u iztukin an watsal nammanpa. 6 Nane na wat kirit aizpa uruza kainanashinash. Timpa awakana paranashimtukas, nane watcha uruza kwinta kinanash. Nane nawa kwinta kima-

nash, minminkas nawa anza wat minñamanpa. Une na uztakaná pianmai. U na kamtamta aizpa miara akwa, une nawa nil minñashinai.

7 Diosne nawa akkwan pijikima kwinta kira, na us kaizta aizpa an wat piankamnapa. Dios nawa akkwan pijikima kwinta kitkas, usne ñamin nawa kamtashimtu, na an wari mamazkin minmanpa. Sun akwa Diosne nawa ishmu ñintia. Sunkana Satanásne nawa chihti kuztakana izninta. Usne nawa izninta, ti kwiz tish ñara tirítkana, na mamazkin an wari minmanpa. 8 Sun ishmu akwa, nane kutña pijikima Anpat Jesústa paikwarau, an ishmu wat panapa. 9 Suasne Anpat Jesúsne nawa kutña pijikima ka kaizta: “An ishmu wat panintuchikas, nane nua pashit kit kiwainshimtu. Nu najtit awakana uztuasmin, nane nua an kiwainshinas. Suas awane na nua tinta kiwaintu piankamanazi,” kizta. Katmizna na tinta chi awakas, nane watsal kulnash. Suasne awane Cristo nawa tinta kiwaintu piankamanazi. 10 Na Cristo akwa wan parishitzukas, nane wat kulnash. Masetne nane najtit awakana ish. Masetne awane nawa pilchapuzamtu. Masetne kumira we mij ish. Masetne awane nawa piantashimtu, na Dios kal kimtu akwa. Masetne awane nawa akkwan kwail kiamtu. Na najtit awakana uztuasmin, Anpat Cristone nawa kiwantu, nawa tinta awakana namninnapa.

Pablone Corinto pipulura uztuza kiwainashimtu

11 Na kirit aizpa uruza kwinta kinantuasmin, nane timpa awakanain paramtu. Sun kwail kamtamturuzne u uzkin an wat namninñara. Une uspakin nawa kiwainarachi. Une Pablo wat awa i kainarachi. Une na kirit aizpa wari kizarachi. Nain pakpanarau, u uspa iztakin nawa wat minñarachi akwa. Na tinta awachikas, Cristone nawa kiwainmíztu. An kwail kamtamtzkin nane an wemika chi ish. 12 U uzkin uztuasmin, nane, Cristowa watcha ñintamikane, Diospa kal kirau. Diospa kal kimtuasmin, nane awa nawa kwail kiarit aizpakas awa nawa kwail pit paarit aizpakas tinta tailcharau. Diosne nawa tinta kiwainta, wat iztasparit kal kinpa, awa na Diospa kal kimtu piankamanapa. 13 Nane mamaz pipulura Diosta piantuzkasakas Corinto pipulura Diosta piantuzkasakas kal kirau. Nane sun kalmin wan uztukin kirau. Mamatzuz nawa kiwaina pial tarakas, nane uruza pial paikwatchish. Uruza pail paikumtuchikas, nane uruza kwail ki-

narachish. Na uruza pial paikwatchine, nawa wat kulchain, na uruza sun akwa tayalanninnarane.

14 Mane u uzkin an kutña pijikima pianashimtus. U uzkin akane, nane u pial paikumanash, u nawa kiwainapa. Na u pial sapna saimtuchikas, nane uruza pashinamtus, Cristora an wat nijkulanapa. Une ap pashparuzkana mai. Pashparuzne kumirkas pīnkas payamtuchi, papihshtuza miłanana. Papihshtuzne kal kiat kit pial sayantu, pashparuza kiwainana. Pashparuzne papihshtuza pial kwinamtuchi. Pashparuzne papihshtuza pial miłamtuchi. U ap pashparuz akwa, nane uruza paikwamanash, chiwazha miłanana. Nane papihshkana uruza kiwainnanash, Cristora an wat kanpaanapa. 15 Sunkana nane u akwa tinta kal kishimtus, u we mij aizpa sappanapa. Nane u akwa inapain ish, u chiyura uzanapa. Na uruza an pashinamtukas, une nawa an we pashiamtu. Une nawa an pashiarawa.

16 Une na uruza pial paikwatchish pian. Mane mazantuzne na uruza pirail kaiznamtu, uruza ñanta kianapa, u pial ukkanapa. 17 Nane ap izmuruza u uzkin ininnarau. ¿Uspane u pial wal-kuatki? Uspane na akwa chinkas sapparachi. 18 Nane Titorakas mamaz Diosta pianmikashakas u uzkin ininnarau. ¿Titone u pial walkwatki? Uskas chinkas saptachi. Nakas Titokas u uzkin kawarain mintuas, au paas uruza kiwainashit akwa.

19 Aune u iztakin aumiza pakpanamtuchiwas, u aumiza wat minñanapa. Na Cristora nijkultu akwa, nane Dios iztakin ap pashimturua paranamtus, u Diosta an piankamanapa. 20 Na u uzkin pianakane, nane u akwa ishkwashinas, u Dios-kasa nil chaamtuchi akwa. Ukas nawa izna tayalashina. U uzkin piannan ishkumtus, u mamaz tuntu uzashimtu akwa. Une umiza aliz kulashina. Une patna pashianazi. Mamaztuza pil-chapuzashina. Une u akwain kal kiashina. Anparuzne mazpa kwail paraashina, usparuza kwail kianapa. Mazantuzne uspa akwa minñamtu. Anparuzne mamazkasa waya kia-shimtu. U Dios kaizta aizpa kiamtukine, suasne nane ukasa aliz kulnanash. U kwail kiarit aizpa chihkamtukine, u kwail akwa tayalamtukine, nane Dios iztakin mitsal mijanash, na uruza palishitzimtu akwa. 21 U kwail awakana chaamtune, nane u uzkin in ishkwanash, u kwail kiamtu akwa. Suasne nane u akwa tayalnash, akkwan u an ñamin kwail kiarit aizpa chihkashiarachi akwa. Maizashitchi akwa, une sinam awaka-

na uzarachi, u akkwan ashampakasa chashiara akwa. An akkwan tuntu kwailkas kishiara.

Pablone minpa pit kurunamtu

13 ¹ Mane nane u uzkin kutña pijikima piananpain ish. U kwail kiarit aizpa chihkaamtukine, sua na pianakane, sunkana kinash. Nane paas awa, kutña awa wanmagninnanash, sun kwail kimtuza uspa kwail kirit aizpa kaiznanapa. ⁱ ² Na u uzkin pakima pianatpane, nane kwail kimtuzakas, wantuzakas, kurunanarau, uspa kwail kiamanpa. Mane na u uzkin pianamtu-chasmin, nane mamasa usparuza kurunamtu, uspa kwail kwayarinpa. Na mamasa akane, nane wan kwail kimturuza parishizninnanash, impaanakima. ³ Na akane, une Cristo nawa kwinta kira piankamanazi, Cristo nawa tinta kiwaintu akwa. U Cristo kaizta aizpa miara akwa, Cristone uruza tinta kiwainnara. Usne uruza maiznat kit u uzkin akkwan iztasparit kal kira. ⁴ Cristora kurishta iru patpiantawane, irit. Imtuasmin, usne wan awa iam-tukanain irit. Cristo iritkas, Diosne us tinta akwa ussa irittas kaulninta, mamasa uznapa. Sunkana au najtit awakana uzamtu-kas, Diosne aumiza tinta awakana namninnanazi, Cristo uruza ininnamtu kainanapa.

⁵ Une umin izarawa. ¿Une makima Cristora nijkulamtumakiwas? ¿Cristo kaizta aizpa kiامتumakiwas? Urupain iznakularain. U Jesucristora pian akwa, une Cristo ukasa chamtu pian. Sunkanain Jesucristo kaizta aizpa mimtuchimikane mizurainkas Cristora nijkultachi. ⁶ U Cristora nijkulamtu akwa, Cristo uruza sapnara. Usne uruza kwainarachi. Na Cristokasa chamtu akwa, Cristokas nawa kwairachi. Nane uruza tiritzus, na Cristo inintamika ish piankamanakima. ⁷ Nane Diosta paikumtu, u chinkas kwail kiamanpa. Nane sun uruza kainammtu-chish, awa na akwa wat minñanapa. Sun uruza kainananamtu, u wan wat kianapa. U wat kiامتune, Diosne uruza sapnanazi, uruza kwainarachi akwa. Mazantuz Dios nawa kwairit minñamtu-kas, Diosne watcha nawa sap kit paña inintamika namta. ⁸ Na Dios pit kainammtuasmin, nane mizurainkas Dios watcha pit kwail i kizmanash. Nane uruza watcha kainananash. ⁹ Na uruza ilnamtuchi akwa, nane watsal kulnash, u Dios kaizta aiz-

ⁱ 13.1 Dt 19.15

pa miamtú akwa. Ukas us kaizta aizpa miashimtu akwa, une Cristo kuruntu aizpa kiamtu. Katmizna nane u akwa Diosta paikumtus, Dios uruza kurunamtu aizpa kianapa. **10** Na u uzkin amtuchasmin, nane uruza pinkihta panamtus, na kaiztu aizpa watcha i kiz kit mianapa. U na pinkihta pamtu aizpa miamtukine, nane u sukin tinta kurunnana anash. Ap Anpat Cristone na-wa intinta, uruza kiwainanapa, uruza an tinta namninnanapa. Nane uruza kwail kinashimtuchish.

Minpa pit

11 Une, Cristora nijkulamturuzne, ap minpa pit mirain. ¡Wat kultain! Maiztain, wat uzanapa. Na uruza kamtamtu aizpa kiraín. ¡Maza awakanain mintain! Wantuzkasa kalpain uztain. Sunkana u uzamtune, Diosne uruza kiwainanazi, mamaztuza pashinanapa, mamatzuskasa wat uzanapa. **12** Diosta piantuz wanmakkakane, usparuza “kakishapu” kiztain, Dios usparuza pashinamtu akwa. **13** Apain Cristora nijkulturuzne uruza “kakishapu” kiznamtu.

14 Nane u akwa paikumtus, au Anpat Jesucristo uruza wat kiwainanapa, Dios uruza pashinamtu piankamanapa, Dios Sí-nam Izpul ukasa wat chanpa.

Paiti.